

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk

w sprawie **M. S.**
skazanego z art. 207 § 1 k.k. i inne
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 25 lutego 2020 r.,
kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w S.
z dnia 11 września 2018 r., sygn. akt IV Ka (...)
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w G.
z dnia 12 kwietnia 2018 r., sygn. akt II K (...),
na podstawie art. 535 § 3 k.p.k.,

- 1. oddala kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciąża skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

M. S. został oskarżony o to, że:

1. w okresie od czerwca 2016 roku do 02 kwietnia 2017 roku w G. w mieszkaniu przy ul. P., będąc uprzednio karanym wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 14 stycznia 2013 r. sygn. II K (...), za popełnienie czynu z art. 207 § 1 k.k., objętym następnie wyrokiem łącznym z dnia 11 maja 2015 r., sygn. II K (...), skazującym go na karę łączną 1 roku pozbawienia wolności odbytą w okresie od 18.10.2012 r. do 18.10.2012 r. i w okresie od 20.08.2015 r. do 18.08.2016 r.,

znęcał się psychicznie i fizycznie nad W. D. w ten sposób, że wszczynał awantury domowe podczas których używał wobec pokrzywdzonej słów powszechnie uznanych za obelżywe, używał siły fizycznej poprzez popychanie jej, a ponadto w dniu 13.01.2017 roku dokonał umyślnego uszkodzenia ciała pokrzywdzonej poprzez uderzenie jej w twarz dłonią zwiniętą w pięść oraz kopanie jej obutą stopą po całym ciele, powodując w ten sposób u pokrzywdzonej obrażenia ciała w postaci złamania dwóch żeber lewych, tj. naruszenie funkcji narządów ciała na okres przekraczający 7 dni w rozumieniu art. 157 § 1 k.k., a nadto w dniu 02.04.2017 roku dokonał umyślnego uszkodzenia ciała pokrzywdzonej w ten sposób, że oblał ją cieczą ropopochodną, a następnie podpalił powodując oparzenia II stopnia na obu udach, tj. naruszenie czynności ciała pokrzywdzonej na okres nieznacznie przekraczający 7 dni w rozumieniu art. 157 § 1 k.k., tj. o czyn z art. 207 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

2. w dniu 14 lutego 2017 roku w mieszkaniu oznaczonym numerem 2 przy ul. P. 11, będąc uprzednio karanym wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 14 stycznia 2013 r. sygn. II K (...), za popełnienie czynu z art. 207 § 1 k.k. popełnionego z zastosowaniem gróźb użycia przemocy, objętym następnie wyrokiem łącznym z dnia 11 maja 2015 r., sygn. II K (...), skazującym go na karę łączną 1 roku pozbawienia wolności odbytą w okresie od 18.10.2012 r. do 18.10.2012 r. i w okresie od 20.08.2015 r. do 18.08.2016 r. groźbą bezprawną pozbawienia życia i zdrowia wpływał na W. D., aby nie zawiadamiała Komendę Powiatową Policji w G. o uszkodzeniu jej ciała mającego miejsce w dniu 13 stycznia 2017 roku, tj. o czyn z art. 245 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,
3. w dniu 06 kwietnia 2017 roku w G. na klatce schodowej budynku mieszkalnego oznaczonego numerem 11 przy ul. P., będąc uprzednio karanym wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 14 stycznia 2013 r. sygn. II K (...), za popełnienie czynu z art. 207 § 1 k.k. popełnionego z zastosowaniem gróźb użycia przemocy, objętym następnie wyrokiem łącznym z dnia 11 maja 2015 r., sygn. II K (...), skazującym go na karę łączną 1 roku pozbawienia wolności odbytą w okresie od 18.10.2012 r. do 18.10.2012 r. i w okresie od 20.08.2015 r. do 18.08.2016 r., wypowiadał groźby karalne pozbawienia życia i zdrowia wobec J. Z., które

wzbudziły u pokrzywdzonej uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,

4. w dniu 08 kwietnia 2017 roku w G. w mieszkaniu oznaczonym numerem 2 przy ul. P. 11, będąc uprzednio karany wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 14 stycznia 2013 r. sygn. II K (...), za popełnienie czynu z art. 207 § 1 k.k. popełnionego z zastosowaniem gróźb użycia przemocy, objętym następnie wyrokiem łącznym z dnia 11 maja 2015 r., sygn. II K (...), skazującym go na karę łączną 1 roku pozbawienia wolności odbytą w okresie od 18.10.2012 r. do 18.10.2012 r. i w okresie od 20.08.2015 r. do 18.08.2016 r., groźbą bezprawną pozbawienia życia i zdrowia wpływał na J. Z., aby nie składała ona zeznań na Policji w sprawie uszkodzenia ciała W. D., tj. o czyn z art. 245 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,
5. w dniu 08 kwietnia 2017 roku około godz. 10:00 w G. w rejonie budynku mieszkalnego oznaczonego numerem (...) przy ul. S., będąc uprzednio karany wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 14 stycznia 2013 r. sygn. II K (...), za popełnienie czynu z art. 207 § 1 k.k. popełnionego z zastosowaniem przemocy i groźby jej użycia, objętym następnie wyrokiem łącznym z dnia 11 maja 2015 r., sygn. II K (...), skazującym go na karę łączną 1 roku pozbawienia wolności odbytą w okresie od 18.10.2012 r. do 18.10.2012 r. i w okresie od 20.08.2015 r. do 18.08.2016 r. dokonał umyślnego uszkodzenia ciała M. S., w ten sposób, że po uprzednim użyciu gazu pieprzowego wobec pokrzywdzonego doprowadził go do bezbronności, a następnie pchnął go i obutą nogą kilkakrotnie kopął po głowie i całym ciele, powodując u pokrzywdzonego otarcia naskórka twarzy, tj. naruszenie funkcji ciała pokrzywdzonego na okres nieprzekraczający dni 7 w rozumieniu art. 157 § 2 k.k., a następnie groził pokrzywdzonemu pozbawieniem go życia i zdrowia wzbudzając w nim uzasadnioną obawę, że groźby te zostaną spełnione, tj. o czyn z art. 157 § 2 k.k. w zb. z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,
6. w dniu 08 kwietnia 2017 roku około godz. 10:00 w G. w rejonie budynku mieszkalnego oznaczonego numerem (...) przy ul. S., będąc uprzednio karany wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 14 stycznia 2013 r. sygn. II K (...), za popełnienie czynu z art. 207 § 1 k.k. popełnionego z zastosowaniem gróźb

użycia przemocy, objętym następnie wyrokiem łącznym z dnia 11 maja 2015 r., sygn. II K (...), skazującym go na karę łączną 1 roku pozbawienia wolności odbytą w okresie od 18.10.2012 r. do 18.10.2012 r. i w okresie od 20.08.2015 r. do 18.08.2016 r., groźbą bezprawną pozbawienia życia i zdrowia wpływał na B. K. aby ona nie składała zeznań na Policji w sprawie uszkodzenia ciała M. S. i W. D., tj. o czyn z art. 245 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,

7. w dniu 08 kwietnia 2017 roku w G. w rejonie budynku mieszkalnego oznaczonego numerem (...) przy ul. S., będąc uprzednio karanym wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 14 stycznia 2013 r. sygn. II K (...), za popełnienie czynu z art. 207 § 1 k.k. popełnionego z zastosowaniem gróźb użycia przemocy, objętym następnie wyrokiem łącznym z dnia 11 maja 2015 r., sygn. II K (...), skazującym go na karę łączną 1 roku pozbawienia wolności odbytą w okresie od 18.10.2012 r. do 18.10.2012 r. i w okresie od 20.08.2015 r. do 18.08.2016 r. wypowiadał groźby karalne pozbawienia życia i zdrowia wobec B. K., które wzbudziły u pokrzywdzonej uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,
8. w dniu 08 kwietnia 2017 roku w G. przy budynku mieszkalnym oznaczonym numerem 38 przy ul. P., będąc uprzednio karanym wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 14 stycznia 2013 r. sygn. II K (...), za popełnienie czynu z art. 207 § 1 k.k. popełnionego z zastosowaniem gróźb użycia przemocy, objętym następnie wyrokiem łącznym z dnia 11 maja 2015 r., sygn. II K (...), skazującym go na karę łączną 1 roku pozbawienia wolności odbytą w okresie od 18.10.2012 r. do 18.10.2012 r. i w okresie od 20.08.2015 r. do 18.08.2016 r., wypowiadał groźby karalne pozbawienia życia i zdrowia wobec E. D., które wzbudziły u pokrzywdzonej uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2018 r., sygn. akt II K (...) Sąd Rejonowy w G. M. S. uznał za winnego popełnienia czynu opisanego w pkt 1 części wstępnej wyroku z tą zmianą, że z opisu czynu wyeliminował stwierdzenie, iż czynu tego oskarżony dopuścił się będąc uprzednio karanym wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 14 stycznia 2013 r. sygn. II K (...), za popełnienie czynu z art. 207 § 1 k.k., objętym następnie wyrokiem łącznym z dnia 11 maja 2015 r., sygn. II K (...),

skazującym go na karę łączną 1 roku pozbawienia wolności odbytą w okresie od 18.10.2012 r. do 18.10.2012 r. i w okresie od 20.08.2015 r. do 18.08.2016 r., a z kwalifikacji tego czynu art. 64 § 1 k.k., a nadto ustalił okres jego popełnienia od lipca 2016 r. do 2 kwietnia 2017 r. i za ten czyn na podstawie art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności. W pkt II uznał M. S. za winnego popełnienia czynów opisanych w pkt 2, 4 i 6 części wstępnej wyroku z tą zmianą, że z opisu czynu wyeliminował stwierdzenie, iż czynów tych oskarżony dopuścił się będąc uprzednio karanym wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 14 stycznia 2013 r. sygn. II K (...), za popełnienie czynu z art. 207 § 1 k.k., objętym następnie wyrokiem łącznym z dnia 11 maja 2015 r., sygn. II K (...), skazującym go na karę łączną 1 roku pozbawienia wolności odbytą w okresie od 18.10.2012 r. do 18.10.2012 r. i w okresie od 20.08.2015 r. do 18.08.2016 r., a z kwalifikacji tego czynu art. 64 § 1 k.k., a nadto odnośnie czynu opisanego w pkt 2 części wstępnej wyroku ustalił, iż został on popełniony w dniu 14 stycznia 2017 r. i za te czyny przy przyjęciu, iż stanowią one ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 k.k. na podstawie art. 245 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. W pkt III wyroku uznał M. S. za winnego popełnienia czynów opisanych w pkt 3, 7 i 8 części wstępnej wyroku z tą zmianą, że z opisu czynu wyeliminował stwierdzenie, iż czynów tych oskarżony dopuścił się będąc uprzednio karanym wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 14 stycznia 2013 r. sygn. II K (...), za popełnienie czynu z art. 207 § 1 k.k., objętym następnie wyrokiem łącznym z dnia 11 maja 2015 r., sygn. II K (...), skazującym go na karę łączną 1 roku pozbawienia wolności odbytą w okresie od 18.10.2012 r. do 18.10.2012 r. i w okresie od 20.08.2015 r. do 18.08.2016 r., a z kwalifikacji tego czynu art. 64 § 1 k.k. i za te czyny przy przyjęciu, iż stanowią one ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 k.k. na podstawie art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności. W pkt IV wyroku uznał M. S. za winnego popełnienia czynu opisanego w pkt części wstępnej wyroku z tą zmianą, że z opisu czynu wyeliminował stwierdzenie, iż czynu tego oskarżony dopuścił się będąc uprzednio karanym wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 14 stycznia 2013 r. sygn. II K (...), za popełnienie czynu z art. 207 § 1 k.k., objętym następnie wyrokiem łącznym z dnia 11 maja 2015 r., sygn. II K (...), skazującym go na karę

łącną 1 roku pozbawienia wolności odbytą w okresie od 18.10.2012 r. do 18.10.2012 r. i w okresie od 20.08.2015 r. do 18.08.2016 r., a z kwalifikacji tego czynu art. 64 § 1 k.k. i za ten czyn na podstawie art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art. 91 § 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczone wobec M. S. kary pozbawienia wolności połączył i orzekł karę łączną 5 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art. 41a § 1, 4 i 5 k.k. za czyn opisany w punkcie pierwszym części wstępnej wyroku orzekł wobec oskarżonego zakaz zbliżania się do pokrzywdzonej W. D. na odległość mniejszą niż 20 metrów i kontaktowania się z nią na okres 4 lat oraz nakaz opuszczenia lokalu w G. przy ul. P. na okres 4 lat w ciągu 3 dni od opuszczenia zakładu karnego. Na podstawie art. 41a § 1 k.k. za czyny opisane w punktach 3, 5, 7 i 8 orzekł wobec oskarżonego zakaz zbliżania się na odległość mniejszą niż 20 metrów i kontaktowania z pokrzywdzonymi B. K., E. D., J. Z. i M. S. na okres 2 lat.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez oskarżonego i jego obrońcę Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 11 września 2018 r., sygn. akt IV Ka (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że orzeczoną wobec oskarżonego karę łączną pozbawienia wolności obniżył do 4 lat i 8 miesięcy. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od tego orzeczenia wywiódł obrońca skazanego, który zarzucił:

1. rażące i mające wpływ na treść wyroku naruszenie prawa karnego materialnego, tj. art. 207 k.k. polegające na przypisaniu oskarżonemu czynu opisanego w tym przepisie pomimo braku w jego działaniu znamion tego przestępstwa w sytuacji, gdy z opisu przypisanego czynu wynika, że nie wypełnił on wszystkich znamion strony przedmiotowej tego przestępstwa;
2. rażące i mające wpływ na treść wyroku naruszenie prawa procesowego, tj. art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k., polegające na uznaniu oskarżonego za winnego popełnienia ściganego na wniosek czynu określonego w art. 190 § 1 k.k. na szkodę pokrzywdzonej J. Z., pomimo iż pokrzywdzona nie złożyła w toku postępowania prawidłowego wniosku o ściganie, co z kolei powoduje zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w S. oraz wyroku Sądu Rejonowego w G. i przekazanie sprawy

Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, *ewentualnie* o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w S. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W pisemnej odpowiedzi na kasację Prokurator Rejonowy w G. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego okazała się bezzasadna w stopniu o jakim mowa w przepisie art. 535 § 3 k.p.k.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej wskazać należy, że analiza akt przedmiotowej sprawy, nie potwierdziła, aby w istocie pokrzywdzona J. Z. nie wyartykułowała woli ścigania i ukarania sprawcy w zakresie ścigania o przestępstwo z art. 190 k.k. Zwrócić należy uwagę, że w postępowaniu niniejszym spośród ośmiu czynów zarzucanych skazanemu M. S., cztery miały charakter wnioskowych i dotyczyły przestępstwa z art. 190 § 1 k.k. Obrońca nie podważa kwestii prawidłowości wnioskowego trybu ścigania w odniesieniu do czynów, w których pokrzywdzonymi byli M. S., B. K. oraz E. D.. Podnosi natomiast, że w odniesieniu do czynu, którym pokrzywdzona została J. Z. brak jest prawidłowego wniosku o ściganie. Przede wszystkim wskazać należy, co też słusznie podkreślił Sąd odwoławczy, że złożenie wniosku o ściganie nie jest obwarowane koniecznością zachowania szczególnej formy. Jedynym wymogiem skutecznego złożenia przez pokrzywdzonego wniosku o ściganie jest wyrażenie woli ścigania i ukarania sprawcy konkretnego przestępstwa. Oznacza to, że przedmiotowy wniosek może zostać złożony zarówno ustnie do protokołu przesłuchania, jak i pisemnie. Jednakże należy zauważyć, iż od dawna ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym samo złożenie zawiadomienia o przestępstwie nie stanowi złożenia wniosku. Wola ścigania musi zostać bowiem wyrażona wyraźnie (wyroki SN: z 5.10.1977 r., Rw 291/77, OSNKW 1977/12, poz. 137; z 7.05.1982 r., IV KR 72/82, OSNPG 1983/4, poz. 42; z 12.12.1985 r., II KR 372/85, NP 1987/4, s. 142; wyrok SN z 4.1.2006 r., V KK 263/05, Prok. i Pr. 2006, Nr 5, poz. 11; post. SN z 16.3.2011 r., IV KK 426/10, OSNwSK 2011, Nr 1, poz. 539). Analiza akt sprawy wskazuje, że pokrzywdzona J. Z. podjętymi w toku postępowania działaniami w sposób jednoznaczny i wyraźny wyartykułowała wolę

ścigania i ukarania skazanego M. S. za zarzucany mu czyn, wyczerpujący znamiona występkę z art. 190 § 1 k.k. Powyższe stwierdzenie opiera się na przyjęciu od pokrzywdzonej wniosku o ściganie (k. 171, t. I), w którym bezspornie oznaczono M. S. jako sprawcę kierowanych wobec pokrzywdzonej gróźb karalnych. Nadto zauważyć trzeba, że złożenie tego wniosku było tylko jednym z kilku elementów aktywności procesowej pokrzywdzonej nakierowanej na ukaranie M. S.. Biorąc aktywny udział w postępowaniu pokrzywdzona, zarówno w toku przesłuchania w postępowaniu przygotowawczym, jak i na rozprawie wskazywała, że była zastraszana przez M. S., który groził jej i które to groźby wzbudziły u pokrzywdzonej obawę, że zostaną spełnione (k. 11 - 12, t. I; k. 465 - 466, t. III). Wszystko to nie pozostawia wątpliwości, że pokrzywdzona J. Z. złożyła wniosek o ściganie skazanego za przypisany mu czyn, w tym zakresie, w którym wyczerpuje on znamiona, ściganego na wniosek przestępstwa art. 190 § 1 k.k.

Jako oczywiście bezzasadny należało także ocenić zarzut rażącego naruszenia prawa materialnego, tj. art. 207 § 1 k.k. Nie można bowiem podzielić zawartego w uzasadnieniu kasacji stwierdzenia, że przyjęty w punkcie I wyroku Sądu Rejonowego opis czynu przypisanego oskarżonemu nie zawiera elementu ściśle określonego w art. 207 § 1 k.k., że znęcanie dotyczy zachowania wobec osób najbliższych lub pozostających w stosunku zależności wobec sprawcy. Opis czynu zawarty w akcie oskarżenia, a powielony przez Sąd pierwszej instancji w części dyspozytywnej orzeczenia, rzeczywiście nie jest bardzo dokładny. W żaden sposób nie można jednak twierdzić, że doszło do skazania M. S. za czyn, który nie wypełnia znamion z art. 207 § 1 k.k. Po pierwsze, nie ulega wątpliwości, że pokrzywdzona W. D. pozostawała z oskarżonym we wspólnym pożyciu, a tym samym była dla niego osobą najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 k.k. Jak trafnie zauważył Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 25 lutego 2016 r., I KZP 20/15, OSNKW 2016, nr 3, poz. 19, zawarty w art. 115 § 11 k.k. zwrot „osoba pozostająca we wspólnym pożyciu” określa osobę, która pozostaje z inną osobą w takiej relacji faktycznej, w której pomiędzy nimi istnieją jednocześnie więzi duchowe (emocjonalne), fizyczne oraz gospodarcze (wspólne gospodarstwo domowe). Ustalenie istnienia takiej relacji, tj. „pozostawania we wspólnym pożyciu”, jest możliwe także wtedy, gdy brak określonego rodzaju więzi jest obiektywnie

usprawiedliwiony. Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wynika natomiast, że pokrzywdzona W. D. pozostawała w związku partnerskim z oskarżonym, który przebywał w jej mieszkaniu, nocował i posiadał klucze do mieszkania. Po drugie zaś, w opisie czynu wymieniono imię i nazwisko pokrzywdzonej, a także posłużono się zwrotem „awantury domowe”, przez co wskazano jednoznacznie, że o realizacji przez oskarżonego znamion przestępstwa znęcania przesądziła relacja łącząca M. S., właśnie z tą konkretną osobą.

Powyższe wywody prowadzą do konkluzji, że wszystkie z podniesionych w kasacji zarzutów okazały się bezzasadne i to w oczywistym stopniu - pozwalającym na oddalenie kasacji w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. skazany został obciążony kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.